

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН З ПРОФЕСІЇ «АГЕНТ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ»

Світлана Масліч

Анотація

У статті визначено актуальність проблеми формування інформаційно-аналітичної компетентності викладачів спеціальних дисциплін з професії «Агент з організації туризму». Відзначено, що інформаційно-аналітична компетентність є складовою професійної компетентності.

Розглянуто методичне призначення електронних засобів навчання, алгоритм впровадження інформаційних технологій у навчальний процес, а також професійну діяльність педагогів в умовах інформатизації системи середньої професійної освіти.

Запропоновано методичні рекомендації щодо використання електронних ресурсів у навчальному процесі.

Ключові слова: інформаційно-аналітична компетентність, інформаційний простір, Internet-технології, електронні ресурси.

Постановка проблеми. Однією з перспективних галузей сучасної економіки є туризм. Відкриваючи Глобальний форум економіки туризму в Макао, Генеральний секретар UNWTO Талеб Ріфаї зазначив, що «в умовах нинішньої економічної невизначеності туризм є одним з небагатьох секторів економіки у світі, який активно розвивається, стимулює економічний прогрес як у країнах, що розвиваються, так і в розвинених і, що найбільш важливо, створює так необхідні робочі місця» [1].

Україна має усі передумови для успішного розвитку туристичної галузі як важливої складової соціально-економічної політики держави. Дослідження показують, що «в країнах ЄС туризм сприяє підвищенню сукупного валового внутрішнього продукту на 8 відсотків, економічному зростанню на 11 відсотків, а кількість робочих місць у туристичній індустрії становить близько 12 відсотків загальної

чисельності» [2]. Туристична галузь, яка є додатковим джерелом фінансових надходжень, здатна поліпшити економічну ситуацію України, створивши об'єктивні передумови економічного розвитку держави.

Б. Пайн, аналізуючи ринок праці, зауважує, що на сьогодні досить затребуваною є професія «Агент з організації туризму». Високий рівень освіти як мети суспільства, що прогресує у розвитку з активним залученням туризму, є характерною рисою нової епохи суспільного розвитку й економіки трансформацій [7; с. 48–51].

Варто зазначити, що стан сучасного туристичного ринку вимагає від фахівців даної галузі серйозного рівня оволодіння інформаційними технологіями. Агент з організації туризму має досконало орієнтуватися в інформаційному просторі, опрацьовувати величезні обсяги даних, аналізувати та оцінювати їх. А отже, працівники туристичної галузі повинні мати чітко сформовані риси інформаційно-аналітичної компетентності, що є невід'ємною складовою їхньої професійної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підготовки фахівців туристичної галузі розглядається в наукових працях Н. Александрової, В. Гончарова, Л. Лук'янової, М. Мальської, Н. Ничкало, М. Скрипник, С. Сисоєвої, В. Федорченка, Л. Федулової.

Досвід підготовки майбутніх агентів з організації туризму в ПТНЗ вивчали Л. Грибова, Л. Гусечко, Л. Козак, В. Лозовецька, Н. Мартинова, О. Оліферчук, Л. Паламарчук, Л. Хомич.

Питаннями інформаційно-аналітичної компетентності займалися Н. Величко, Л. Петренко, І. Савченко, В. Свистун, В. Ягупов.

Разом з тим, проблема інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх агентів з організації туризму у ПТНЗ та викладачів спеціальних дисциплін з даної професії залишається недостатньо висвітленою.

Важливою умовою ефективного функціонування туристичної галузі є підготовка високоякісних спеціалістів, здатних швидко адаптуватися до нових вимог ринку праці. Зауважимо, що сучасний агент з організації туризму у своїй професійній діяльності повинен досконало знати інформаційні технології, уміло працювати із сучасною комп'ютерною та оргтехнікою, мати навички роботи з пакетами програм для туристичних фірм.

Так, І. Титаренко наголошує, що «підготовка спеціалістів у будь-

якій галузі стає неможливою без оволодіння комп'ютерними технологіями. Тому слід розробити принципово нові підходи до системи освіти в цілому, а особливо освіти тих, хто відповідає за майбутнє країни – вихователів і вчителів навчальних закладів. Сучасний педагог повинен нести своїм учням не просто нові знання, а новий тип оволодіння інформацією» [8].

На думку О. Крапівіної, «в результаті використання інформаційних комп'ютерних технологій у системі методичної роботи викладачі мають навчитися здійснювати пошукову та інформаційно-аналітичну діяльність» [5].

Мета статті: обґрунтувати необхідність формування інформаційно-аналітичної компетентності викладачів спеціальних дисциплін з професії «Агент з організації туризму» як важливої умови високоякісної підготовки фахівців даної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійна діяльність фахівців туристичної галузі нерозривно пов'язана з високим рівнем оволодіння комп'ютерними технологіями. У відповідності до Державних стандартів професійно-технічної освіти, агент з організації туризму повинен:

- виконувати роботи, пов'язані з реалізацією комплексу туристичних послуг;
- вивчати вітчизняний та зарубіжний ринки туристичних послуг, характеристики обертів туристичної індустрії; робити аналіз змісту, вартості, особливостей послуг готелів, музеїв, транспортних підприємств;
- брати участь у розробці внутрішніх та міжнародних маршрутів;
- самостійно здійснювати підготовку даних для складання кошторисів турів або екскурсій;
- виконувати рекламну діяльність;
- самостійно вести облік заявок і договорів на проведення турів або екскурсій і складати відповідні документи звітності;
- брати участь в оформленні угод із споживачами туристичних послуг;
- використовувати комп'ютерну та офісну техніку [3].

Як бачимо, підготовка фахівців туристичної галузі у системі професійно-технічної освіти має бути спрямована на формування їхньої

інформаційно-аналітичної компетентності. А отже, викладачі спеціальних дисциплін, які працюють у групах майбутніх агентів з організації туризму, мусять володіти усіма інформаційними та аналітичними вміннями, що відповідають рівню підготовки фахівців даної галузі.

За визначенням В. Фоміна, «інформаційно-аналітична компетентність майбутнього фахівця – це структурна складова його професійної компетентності, що визначається як готовність до ефективного розв’язання професійних завдань в умовах невизначеності (неповної інформації)» [9, с. 7].

Перед викладачами спеціальних дисциплін системи професійно-технічної освіти постає завдання донести фахові знання майбутнім кваліфікованим робітникам, майстерно застосовуючи новітні форми й методи навчання. Педагогічна діяльність працівників освіти в умовах сьогодення базується на загальній концепції комп’ютеризації та автоматизації, розробці нових технологій навчання, що, в свою чергу, забезпечується через формування інформаційно-аналітичної компетентності.

О. Назначило визначає інформаційно-аналітичну діяльність викладача як інтегративну характеристику особистості, яка відображає його готовність і здатність ефективно здійснювати пошук, збір, аналіз, обробку інформації й продуктивно використовувати її в процесі розв’язання професійних завдань [6, с. 170].

Інформаційно-аналітична компетентність викладачів спеціальних дисциплін з професії «Агент з організації туризму» проявляється в умінні ефективно вирішувати професійні завдання на основі сучасних засобів інформаційних і комунікаційних технологій.

Педагоги повинні не тільки досконало володіти навиками роботи за комп’ютером, а й використовувати Internet-технології для пошуку інформації, підготовки до уроків та уміло використовувати матеріали електронних бібліотек, співпрацювати з колегами через мережеві педагогічні спільноти. Універсальним програмним продуктом, який у найбільшій мірі використовується викладачами-предметниками, є пакет Microsoft Office. Основною характеристикою даного пакета є повна інтеграція програмних модулів, наявність графічного інтерфейсу, відносна простота у використанні. Приклади використання прикладних програм пакету Microsoft Office наведено в табл.1.

Таблиця 1

Використання складових пакету Microsoft Office викладачами спеціальних дисциплін з професії «Агент з організації туризму»

Додаток	Призначення	Спосіб використання в педагогічній діяльності
Microsoft Word	<i>Текстовий процесор</i>	Написання планів та конспектів уроків, створення дидактичного і методичного матеріалу
Microsoft Excel	<i>Табличний процесор</i>	Створення дидактичного і методичного матеріалу, аналіз даних за допомогою фільтрів, зведених таблиць, підготовка звітної документації
Microsoft Power Point	<i>Програма для створення презентацій</i>	Створення презентацій для уроків та позаурочних заходів
Microsoft Access	<i>Система управління базами даних</i>	Створення навчальних баз даних з можливістю обробки інформації
Microsoft Publisher	<i>Програма для створення публікацій</i>	Створення дидактичного та методичного матеріалу

Сучасний викладач повинен досконало володіти навиками обробки графічної інформації. Програми Paint, Adobe Photoshop, Corel DRAW забезпечують створення ілюстративного матеріалу, Movie Maker, Macromedia Flash – створення відеороликів, флеш-анімацій.

Не менш важливими в педагогічній діяльності викладачів спеціальних дисциплін з професії «Агент з організації туризму» є електронні засоби навчання, методичне призначення яких наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Методичне призначення електронних засобів навчання

Тип електронного засобу навчання	Призначення	Приклад використання викладачами спеціальних дисциплін з професії «Агент з організації туризму»
Навчальні програмні засоби	Забезпечують не обхідний рівень засвоєння навчального матеріалу через повідомлення суми знань і навичок навчальної та практичної діяльності	Масліч С.В. Електронний засіб навчального призначення з предмета «Інформаційна обробка даних в туристичній галузі»*
Програмні засоби (системи) – тренажери	Дають можливість відпрацювання умінь і навичок навчальної діяльності (використовуються при повторенні та закріпленні вивченого матеріалу)	Програмний комплекс «САМО-Турагент», який передбачає автоматизацію усього циклу діяльності туристичного агентства.
Інформаційно-пошукові, інформаційно-довідкові програмні засоби	Забезпечують можливість знаходження необхідної інформації (забезпечують формування умінь і навичок щодо систематизації інформації)	Пошукові системи мережі Internet: google.com.ua, bing.com, yahoo.com, meta.ua, автоматизовані системи бронювання: «Експрес», «Amadeus», «Galileo»
Імітаційні програмні засоби (системи)	Відображають певний аспект реальності для вивчення його основних структурних або функціональних характеристик за допомогою деякого обмеженого числа параметрів	Віртуальні навчально-тренувальні фірми
Демонстраційні програмні засоби	Забезпечують наочне уявлення навчального матеріалу, візуалізацію досліджуваних явищ, процесів і взаємозв'язків між об'єктами	Демонстраційна версія програмного комплексу «KEI-Hotel» та «KEI-HotelLight» (забезпечує можливість у режимі реального часу переглянути роботу основних модулів представлених програм)
Навчально-ігрові програмні засоби	Відображають навчальні ситуації з метою прийняття оптимальних рішень	«ABC Simulator» – гра-тренажер для запам'ятовування англійських слів

* – схвалений для використання у професійно-технічних навчальних закладах науково-методичною комісією з професій торгівлі, сфери послуг, харчової промисловості та туристичної діяльності Інституту інноваційних технологій і змісту освіти (протокол №5 від 14.07.2010 р.).

На сьогодні як для викладачів, так і для учнів наявні необхідні освітні ресурси, які сприяють формуванню професійних навичок, підвищенню фахового рівня. Ефективним засобом спілкування і педагогічної співпраці є соціальні сервіси та соціальні мережі, які задовольняють потреби користувачів у збереженні, передачі та вільному використанні дидактичних і методичних матеріалів.

Педагогічний колектив Вінницького вищого професійного училища сфери послуг бере активну участь у створенні єдиного освітнього інформаційного середовища. Викладачами та майстрами навчального закладу створюються сайти і блоги, які не тільки вміщують інформацію для учнів, а й передбачають інтерактивне спілкування з колегами та соціальними партнерами. Посилання на блоги розміщено на сайті училища, що дає можливість зручного доступу до навчальних та методичних матеріалів педагогічних працівників училища. Прикладом навчального блогу є блог «Інформаційні технології» (<http://www.maslich-pto.blogspot.com>) [4], який вміщує концепцію педагогічної діяльності викладача, розробки уроків, методичні розробки та дидактичні матеріали.

Цікавим етапом упровадження інноваційних технологій у ДПТНЗ «Вінницьке вище професійне училище сфери послуг» є створення віртуальних навчально-тренувальних фірм. Навчально-тренувальні фірми функціонують за напрямками професійної підготовки.

Так, викладачами та майстрами виробничого навчання, які працюють у групах агентів з організації туризму, розпочато роботу по створенню віртуальної туристичної агенції «Фата моргана». У рамках даного проекту створено сайт навчальної туристичної фірми, який має освітню мету як для учнів, так і для педагогічних працівників.

Завдяки інтерактивному спілкуванню відбувається співпраця з вищими, загальноосвітніми, професійно-технічними та спеціальними навчальними закладами туристичного профілю, органами студентського й учнівського самоврядування, громадськими організаціями і творчими спілками. У межах роботи віртуальної туристичної агенції викладачами й учнями спільно розроблені туристичні маршрути та комплекси віртуальних екскурсій по Вінниці та Вінницькій області, які використовується для проведення екскурсій відділом у справах молоді та туризму Вінницької міської ради.

Практичним результатом упровадження в навчальному закладі даних технологій є не тільки формування професійних якостей фахівця

в умовах, наближених до реальних, а й обмін інформацією між педагогічними працівниками, удосконалення їх фахової майстерності в умовах цілісної системи професійної підготовки майбутнього фахівця.

Висновок. Таким чином, необхідною умовою високоякісної підготовки майбутніх агентів з організації туризму є формування інформаційно-аналітичної компетентності викладачів спеціальних дисциплін. Наразі професійна діяльність вчителя тісно пов'язана з використанням інформаційних та комунікаційних технологій, збором та аналізом інформації, використанням новітніх педагогічних методик. Від рівня підготовки сучасного викладача професійно-технічної освіти залежить стан економіки нашої держави, а отже, й майбутнє країни.

Список використаних джерел

1. World Tourism Organization UNWTO [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://media.unwto.org/ru/press-release/2012-09-19/mezhdunarodnyi-turizm-uverenno-prodvigaetsya-k-preodoleniyu-milliardnogo-ru>.
2. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/638-2013-p#n9>.
3. Державний стандарт професійно-технічної освіти з професії «Агент з організації туризму» – К.: , 2013.
4. Інформаційні технології [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.maslich-pto.blogspot.com/>.
5. *Кранівіна О.В.* Підготовка студентів педагогічних спеціальностей до розвитку творчих здібностей молодших школярів засобами інформаційних комп'ютерних технологій // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. пр. / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін.: У 2-х ч. – Вінниця: ДОВ Вінниця, 2002. – Ч.І. – Вип. 2. – С. 220–226.
6. *Назначило Е.В.* Развитие информационно-аналитической компетентности преподавателя в процессе непрерывного педагогического образования : дис. канд. пед. наук: 13:00:08. / Назначило Елена Валерьевна ; Магнитогорский гос. ун-т. – Магнитогорск, 2003. – 193 с.

7. *Пайн Б.Д.* Экономика впечатлений. Работа – это театр, а каждый бизнес – сцена: Перевод с англ. / Б.Д. Пайн, Д.Х. Гилмор. – М.: Издат. дом «Вильямс», 2005. – 304 с.

8. Підвищення інформаційної компетентності педагога [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://novyn.kpi.ua/2007-1/11_Titarenko.pdf.

9. *Фомин В.И.* Развитие содержания подготовки к информационно-аналитической деятельности на основе семиотического подхода: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / Фомин Владимир Ильич; Самарский гос. эконом. ун-т. – М., 2009. – 51 с.

Аннотация

ФОРМИРОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ СПЕЦИАЛЬНЫХ ДИСЦИПЛИН ПО ПРОФЕССИИ «АГЕНТ ПО ОРГАНИЗАЦИИ ТУРИЗМА»

Светлана Маслич

В статье определена актуальность проблемы формирования информационно-аналитической компетентности преподавателей специальных дисциплин по профессии «Агент по организации туризма». Отмечено, что информационно-аналитическая компетентность является составной профессиональной компетентности. Рассмотрено методическое назначение электронных средств обучения, алгоритм внедрения информационных технологий в учебный процесс, а также профессиональная деятельность педагогов в условиях информатизации системы среднего профессионального образования. Предложены методические рекомендации по использованию электронных ресурсов в учебном процессе.

Ключевые слова: *информационно-аналитическая компетентность, информационное пространство, Internet-технологии, электронные ресурсы.*

Abstract

FORMING OF ANALYTICAL AND INFORMATIONAL COMPETENCE OF SPECIAL DISCIPLINES TEACHERS OF THE PROFESSION «TRAVEL AGENT»

Svitlana Maslich

postgraduate of the Institute of
Vocational Education NAPS of Ukraine

The article defines the actuality of problem of analytical and informational competence forming of special disciplines teachers of the profession «Travel Agent». It is marked that analytical and informational competence is the constituent of professional competence.

The methodical setting of electronic facilities of studies is considered, the algorithm for implementation of information technology in the educational process, as well as professional work of teachers in the information system of secondary vocational education.

Methodical recommendations of the use of electronic resources in an educational process are offered.

Keywords: analytical and informational competence, informative space, Internet- technologies, electronic resources.

УДК 377.331

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ КЕРІВНИКА ПТНЗ ЯК ЧИННИК УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Юлія Палькевич

Анотація

У статті суть економічної культури керівників ПТНЗ розкрито через необхідність вносити значні корективи у стиль, технології, методи та засоби управління у зв'язку з інтеграцією системи ПТО у світовий та європейський освітній і науковий простір. Здійснено аналіз